

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪੱਖ

ਅੱਗੇ , ਫਲਸ਼ੋ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਬੂਟਾ ਮਲ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, — ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 250

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਧਾਰਾ 225 ਅਤੇ 226- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ- ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ- ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ- ਕੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 225 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਸਹੀ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਾਰਬੰਧੋ ਬਨਾਮ ਪਾਰਲਾਕਿਮੇਡੀ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ (1), ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

(2) ਦੀਆਂ ਰਾਇਟਸ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਬਨਾਮ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ (3), ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਨਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ—

ਕਿ 30 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਠਾਕਰ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ, ਮਿਤੀ 26 ਸਤੰਬਰ 1951, ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ (ਆਰ), ਮਿਤੀ 2 ਜੂਨ 1951 ਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(b) ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਏ.ਐਨ.ਗਰੋਵਰ, ਏ.ਐਮ.ਸੂਰੀ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਲ.ਸਰੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ.

ਐਨ.ਐਲ.ਸਲੂਜਾ ਅਤੇ ਵਾਈ.ਪੀ.ਗਾਂਧੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ, ਪੰਜਾਬ, ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ, ਪੈਪਸੂ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ 'ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਬੰਧਨ' ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗੋਧਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਤਲਾਬਵਾਲਾ ਵਿੱਚ 1082 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 50 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ 467 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 21 ਜੂਨ 1900 ਦੇ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ, ਹਰ ਕੌਰ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੈ, ਨੂੰ 240/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਹਰ ਕੌਰ ਨੇ 1670 ਕਨਾਲ, 12 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਨਿਵਾਜ਼ ਖਾਨ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1942 ਵਿਚ ਉਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 20 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੁਟਾ ਮੱਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਨੇ 155 ਏਕੜ, 6 ਕਨਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 90 ਏਕੜ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 472 ਏਕੜ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 5 ਏਕੜ, ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 53 ਏਕੜ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 31 ਏਕੜ ਸੀ।

25 ਜੁਲਾਈ 1950 ਨੂੰ ਬੁਟਾ ਮੱਲ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ। ਜਨਵਰੀ 1951 ਵਿਚ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੂਨ 1951 ਵਿਚ, ਹਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸ਼ੋਧ ਲਈ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਸੀ ਤਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਨੇੜੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚੋਂ 34 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਕੀਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਲੈਂਡ ਕਲੇਮ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

8 ਦਸੰਬਰ 1951 ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 'ਰਾਇਟਸ ਆਫ ਗਰਾਬੰਧੋ ਬਨਾਮ ਪਾਰਲਾਕਿਮੇਡੀ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। , ਅਤੇ 'ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ,। ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 'ਸਰਟੀਫਿਰਰੀ' ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰਠ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੇਰਠ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਸ਼ੰਕੇ, ਹਰਨਾਮ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੀ 'ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਬਨਾਮ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ' ਵਿਚ 'ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ "ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ"। 'ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ' ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੋਨੀ ਜੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ 'ਹਾਮਿਦ ਹਸਨ ਨੋਮਾਨੀ ਬਨਾਮ ਬਨਵਾਰੀਲਾਲ ਰਾਏ', ਅਤੇ 'ਸ਼੍ਰੋਓ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ. ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਮਰ., ਮਦਰਾਸ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਲਾਕਿਮੇਡੀ ਦੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਲੈਕਟਿਵ ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੰਜਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 'ਰਾਇਟਸ' ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਿਵ ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਕੋਲ ਲਿਜਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(1) ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਾਂ

(2) ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁਕਮ ਮਦਰਾਸ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਸਾਈਮਨ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਗਨੀਅਮ ਵਿੱਚ 'ਰਯੋਤੀ' ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਕਿ ਰਿਓਤੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਗਨੀਅਮ ਸ਼ਿਲੋ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਖੋਸਲਾ ਜੇ. ਅਤੇ ਮੈਂ 'ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ' ਨੇ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਾਲ ਇੰਦਰਾਜ਼, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੈਪਸੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼ਿਲੋ ਦੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

'ਹਾਮਿਦ ਹਸਨ ਨੋਮਾਨੀ ਬਨਾਮ ਬਨਵਾਰੀਲਾਲ ਰਾਏ' ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਕੋ-ਵਾਰੰਟੋ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਵੜਾ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ ਨੋਮਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਸਰ ਵਾਲਟਰ ਮੋਨਕਟੋਨ, ਕੇ.ਸੀ., ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲ 'ਪਾਰਲਕੀਮੇਡੀ ਕੇਸ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਨਿਵਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਚੀਫ਼ ਦਾ ਪਦਾਰਥ ਅਦਾਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (ਨੋਮਾਨੀ ਦਾ) ਪਦਾਰਥ ਦਫ਼ਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਨੋਮਾਨੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ....." ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ 'ਨੋਮਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ' ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਮ ਮੂਲ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ 'ਸ਼੍ਰੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ', ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ 'ਪਾਰਲਕੀਮੇਡੀ ਦੇ ਕੇਸ' ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਨੂੰ 'ਮੰਡਸਾ ਕੇਸ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਰਬਨਮਾਲਾ ਪੱਤਾਮਹਾਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮੰਡਸਾ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ ਦੀ ਰਾਇਤ', ਜਿੱਥੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ 'ਨੰਦੋ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲਕੱਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਸਰਟੀਓਰਰੀ' ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 225 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਰ ਕੋਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ 'ਸਰਟੀਓਰਰੀ' ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇਕਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਨ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਿਮਲਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਨਸੂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਹੇਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ' ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ

ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਡੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ, 100/- ਰੁਪਏ।

ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮੀਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Happy Garg, Translator in the Sessions Division, Barnala.

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator